

פאירים את העולם

לימוד שבועי לצוות נחשון ואחריה ב'

פרשת תולדות על פי דרכו

בראשית פרק כה פסוק כז

אברהם
אברהם
אברהם

אילו הבדלים יש בין עשיו ליעקב לפי הפסוקים? האם לדעתכם הם נולדו עם ההבדלים הללו, או שהם תוצאה של החינוך שהם קיבלו?

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ציד ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים:

רש"ר הירש

כיצד חונכו יעקב ועשו לפי פירושו של רש"ר הירש? האם החינוך היה קשור לאופי שלהם, או שהם חונכו בצורה זוהי ואחידה?

מה לומד רש"ר הירש מהשוני בין השבטים השונים? האם יעקב חנך את כולם להיות "כהנים ומורי הוראה"?

עד כמה אנחנו כמחנכים, וגם כמחונכים, מתייחסים לאופי ולתכונות השונות שלנו?

האם החלוקה לתפקידים שונים בסניף עונה על הכלל "חנך לנער על פי דרכו"?

הניגוד העמוק שבין נכדי אברהם מקורו העיקרי היה - לא רק בתכונותיהם - אלא גם בחינוכם הלקוי. כל עוד היו קטנים, לא שמו לב להבדלי נטיותיהם הנסתרות, תורה אחת וחינוך אחד העניקו לשניהם, ושכחו כלל גדול בחינוך: "חנך לנער על פי דרכו" וגו' (משלי כב, ו). יש לכוון את החניך בהתאם לדרכו המיוחדת לו בעתיד, ההולפת את התכונות והנטיות הרדופות בעמקי נפשו, וכך לחנך אותו לקראת המטרה הטהורה, האנושית והיהודית כאחת. התפקיד היהודי הגדול אחד ויחיד בעיקרו, אך דרכי הגשמתו רבות ורבגוניות, כריבוי תכונות האדם, וכרבגוניות דרכי חייהם.

כאשר נקבצו בני יעקב לשמוע את ברכת אביהם, והלה [והוא] ראה בהם את שבטי ישראל שלעתיד, לא ראה רק כהנים ומורי הוראה; הנה עמד שם שבט הלויהו ושבט המלכה, שבט הסוחרים, שבט האכרים, ושבט הלוחמים; עמד שם לנגד עיניו העם כולו, על כל סגולותיו הרבגוניות, ועל כל דרכי התפתחותו; את כולם הוא ברך, "איש אשר כברכתו ברך אתם", איש איש כסגולותיו המיוחדות לו (...) המושיב את יעקב ועשו על ספסל ליפודים אחד, ובאותם הרגלי החיים מחנך אותם כאחד לחיי ליפוד ומצשבה, - מובטח לו שאת האחד מהם הוא מקלקל. יעקב ישאב מפעיין החכמה בחפץ גובר והולך, ואילו עשו רק יצפה ליום, בו ישליך פאחורי גבו את הספרים הישנים, ויחד אתם תעודת חיים גדולה [יייעוד גדול], שהכיר אותה רק באופן חד - צדדי, ובדרך שמעצם טבעו הוא סולד בה.

בוחן
פתח

1 מי חיבר את ספר משלי, בו נאמר הפסוק "חנך לנער על פי דרכו"?

2 איך נקרא ספרו של האדמו"ר מפאסאצנה, שבהקדמתו מתוארת משנה חינוכית "על פי דרכו" של הנער?

3 בין מי למי נהוג לחתום הסכם "יששכר וזבולון"?

יוצאים את השבוע

שלחו למספר 0523662637

היכנסו להגרלה, ואולי תזכו בפרס!

הנכח בהגלה של חודש חשוון:

אלה ונדר מצוות נחשון שעלבים

הנחשון
הנחשון
הנחשון

האם עשו היה יכול לצאת צדיק?

עשו גדל להיות "איש ציד", גם במקצוע שלו - צייד, אבל לא פחות מכך באופי שלו, רמאי - "כי ציד בפיו". אבל זה לא היה מוכרח להיות כך. רש"ר הירש אומר שתכונות האופי של עשו הן אחרות - הוא פחות "חנך" שיכול לשבת כל היום מול ספרים, כוחו בידיו, "ידי עשו". אבל כל זה לא אומר שעשו לא יכול היה לצאת ירא שמיים, אדם שכוחותיו מנותבים למקומות טובים.

מדוע זה לא קרה?

כי עשו קיבל חינוך בדיוק כמו יעקב. שני התאומים, הכל כך שונים זה מזה כבר מרגע לידתם, קיבלו בדיוק את אותו יחס. לאחד זה התאים, והוא צמח להיות יושב אהלים, אבל לשני זה ממש לא התאים. וזה גרם לו "לצאת לתרבות רעה", להתחתן עם כנעניות, ולהיות איש גס רוח ורמאי. יעקב כבר לומד את הלקח, ומחנך את כל אחד מילדיו בדרך המתאימה לו, "חנך לנער על פי דרכו". כך זבולון גדל להיות סוחר שיכול לגור בשכונת ובאהבה ליששכר איש הספר, יהודה המנהיג גדל לצד לוי הכהן. לכולם הייתה מטרה אחת, "שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד", אבל כל אחד ואחד ביטא זאת בדרכו, כל אחד ואחד הצמיח את כוחותיו הייחודיים לו להגשמת אותה מטרה.

וגם אצלנו בסניף, יש חלוקה לתפקידים, "על פי דרכו". יש את אנשי העשייה, היוזמה, היצירה, ויש את אנשי ההוראה, הרוח, החינוך. יש נחשון, ויש הדרכה. לכולם מטרה אחת, לחנך ולהיות דור נאמן ומסור לעמו תורתו וארצו, אבל הביטויים שונים. כמה עושר ורבגוניות יש בתמונה כזו של סניף, כמה ברכה יכולה לבוא מהפיצול לדרכים שונות, שמשתלבות זו בזו בדרך למטרה אחת.

האם אנחנו יודעים לראות את היופי שבתמונה הזו?